

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četr leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettiture za enkrat 48 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Seidler je šel.

Ministrski predsednik vitez Seidler je v ponedeljek, dne 22. julija s celim svojim ministrstvom odstopil. Cesar je odstop sprejel. Za naslednika bo baje imenovan železniški minister pl. Bahahans ali trgovinski minister baron pl. Wieser. To ministristvo bo samo začasno. V jeseni se bo potem sestavilo stalno ministristvo. Seidler je moral rad ali nerad odstopiti, ker je bila velika večina drž. zbora proti njemu. Seidlerjevi vladi ni maral državni zbor dovoliti začasnega proračuna in ne dati dovoljenja za najetje vojnih posojil. In zakaj? Seidler je odredil preganjanje Jugoslovancev, njegova vlada nam je prepovedala zborovanja, Seidler je dovolil nemškutarjem romanje na Dunaj. Seidler je hotel odtrgati Slovence od ostalih Jugoslovancev in nas izročiti na milost in nemilost Nemcem. Seidler je delal s svojo vlado na to, da bi se po slovenski zemlji zgradil vsenemški most do Adrije, z eno besedo: Seidler je bil eden največjih sovražnikov Jugoslavije. Seidler je enako nastopal tudi proti drugim Slovanom. Lepo češko deželo je razdelil v okrožja, kakor so zahtevali Nemci, kluboval je Poljakom, njegova vlada je ustavljala slovanske liste in na važna mesta v slovanskih krajih nastavljala same zagrizene nemške uradnike. Kratko rečeno: Seidler je bil agent vsenemške klike, ki je hotela Slovane v Avstriji popolnoma podjarmiti Nemcem in nas izstrebili. Seidlerjeva vlada tudi ni storila nobenega resnega koraka za mir, ker so tako zahtevali vsenemci, bratci naših nemškutarjev. Pod

Seidlerjevo vlado je tudi naš kmet najbolj občutil nasilnosti raznih rekvizicij. In sedaj je ta Seidler vendar le moral iti. Vrgla ga je slovanska večina. Slovani pa smo še ostali.

Državni zbor.

Dne 16. julija se je sešel državni zbor, brez vladne večine. Opozicija, ki jo tvorijo Čehi, Jugoslovani, Poljaki, nemški socialni demokrati in 4 Italijani, šteje 247 poslancev, vladna manjšina pa 210 glasov. Ob otvoritvi je govoril ministrski predsednik dr. pl. Seidler. Glede zunanje politike se je skliceval na izjave grofa Buriana, ki se popolnoma krijejo z nemškim stališčem in so vse prej nego miroljubne, glede notranje politike pa se je odkrito in brezpogojno postavil na stran nemškonskonalnih strank in rekel, da gre Nemcem v Avstriji prednostno stališče pred drugimi narodi; Nemci so navdušeno ploskali. Vlada je med drugim predložila zakon o splošni delovni dolžnosti za časa vojne in mirovne pogodbe z vzhodnimi deželami. Čehi so vložili predlog za obtožbo Seidlerjevega ministristva, ki jo je podpisal tudi Jugoslovanski klub. Jugoslovanski klub je vložil veliko število interpelacij, med temi interpelacijami glede preganjanja Jugoslovancev, za takojšnjo uveljavo mirovni pogajanj, o razširjenju zveze z Nemčijo, o protustavnem sklepu vzhodnega miru itd. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril v prvi seji dr. Verstovšek. Zbornica je sklenila, da se takoj prične prvo branje šestmesečnega začasnega proračuna. Dne 17. t. m. se je vršila 2. seja: zastopnik Poljskega kola dr. Tertil je izjavil, da hočejo Poljaki, naj se sklene mir od naroda do naroda, ostro je obsodil Seidlerjev govor. Italijanski Conci je izjavil, da bo glasoval proti proračunu in za obtožbo ministrov. Dne 18. t. m. je zbornica nadaljevala proračunsko razpravo. V imenu Jugoslovancev je podal izjavo dr. Smolaka, ki je navdušeno povdarjal, da smo Slovenci voditelji vseh Jugoslovancev v pravičnem boju za naše osvobojenje.

Krvava bitka ob Marni.

Ko smo pred tedni umaknili svoje čete z desnega brega reke Piave na levi breg, nam je ta umik razno vsenemško časopisje Nemčije zelo zamerilo, češ, naš umik so povzročile razne obsodbe vredne okolščine, za katere bi se bilo moralo že vnaprej vedeti in računati na nje.

Pribito je, da se je naš umik vršil vsled raznih vremenskih razmer. Reka Piava in njeni pritoki so vsled neprestanega deževja tako narasli, da so izstopili iz strug ter poplavlili vso beneško ravan. Kakor daleč je segalo oko, je bilo vse pod vodo. Čeprav so vstrajale naše čete do zadnjega in je bilo njih zadržanje naravnost občudovanja vredno, je bilo vendar umevno, da je bil sklep našega vrhovnega armađnega vodstva umesten, umakniti pravočasno čete iz ogroženih postojank. Da smo imeli pri tem umiku izgube, je pač umevno, toda pribito je, da ni zmagal Italijan s svojim orožjem, marveč so zmagale neizprosne naravne sile, proti katerim je vsak človeški odpor zastonj. Pribito je pa tudi, da je naša odporna sila ob laški fronti nezlomljena. Če pa sedaj napoveduje italijansko časopisje ofenzivo italijanskih čet proti naši fronti, nas tako prerokovanje ne more spraviti iz ravnotežja, saj smo že navajeni iz prejšnjih italijanskih ofenziv in vemo iz lastne skušnje, da so se vsi dosedanj italijanski naval razbili, kakor peneti morskimi valovi ob skalinah obrežju, ob junaštvu naših vlasti jugoslovanskih čet.

Dne 15. julija je na pričetku Nemčija z novo ofenzivo na francoskem bojišču in sicer med rekama Aisno in Marno. Po poročilu švicarskih listov je bila nemška ofenziva skrbno pripravljena. Znano je, da pošila Amerika v enomer svoje čete v Evropo in sicer v ogromnem številu. Iz poročil ameriških listov je razvidno, da je bilo do dne 1. julija 1½ milijona ameriških čet na francoskem bojišču. Meseca junija je poslala Amerika 280.000 mož v Evropo, a za mesec julij je pa določila čez 300.000 mož. Pri čem te dejstev je bila Nemčija prisiljena, da prejkoli, torej se predno bi prišle v poštev nove ameriške čete, izsili odločitev na francoskem bojišču, kajti vsak zamujen teden pomenja za četverosporazum ojačenje in okrepitev, nasprotno pa za Nemčijo vedno manj upanja na končno zmago.

ISTE

Usoda u oge družine.

Včasih priročijo časniki životopise slavnih mož. Danes hočem priročiti v vašem listu nekrolog uboge rodbine naše vasi.

Spoznala sva se in vzela, kakor se to navadno godi med ljudmi. Bila sta menda obadva lepa, vsaj tako so rekli ljudje, bila sta zdrava in močna, drugega pa nista imela nič.

„Če vrabec sme iskati si družice, kdo to človeku brani bi kanil? Naravne, pravijo, so to pravice.“

Živela sta dobro in slabo, a slabo bolj kakor dobro, kot je že v navadi v delavskih rodbinah. Čez nekaj let skupnega življenja je zapustil naš svet mož — rodbinski oče. V cerkveni knjigi je samopomenjen dan, kdaj je umrl in opazka: se je obesil.

Ljudje pa vedo na kratko povedati sledeče: Bil je pijan in v pijanosti je obležal na cesti sredi vasi. Prišli so poredneži in so ga z abnom namazali po hrbtu. Ko se je zbudil in vstal, so se nabrali okrog njega otroci in se mu smejali, ker je bil tako zaznamovan. Bilo ga je tako sram, da je šel in se obesil.

Ostala je žena z otroci. Pobirala je po vaseh jajca, maslo in drugo ter nosila prodajati v Trst. — Takrat se ni bilo železnice iz Stanjela v Trst in hoditi je morala peš. Ko so otroci odrasli, so morali služiti.

Prva hči je šla služiti v Trst, ostala tam, došla tam nezakonskega otroka in ga prinesla materi, potem se pa vrnila v mesto ter se je izgubila pomoma, da nikdo ne ve zanjo.

Druga hči je šla tudi služiti v Trst, držala se je prav pošteno, bila je članica Marijine družbe, delala je pridno po vseh službah in bila priljubljena, dobila je tiko ter prišla umret domov.

Tretja hči je ostala v domači vasi in je služila za kmetko dekle. Poletni, dokler je delo, je bilo nekaj jela, pozimi pa, kdo bo držal dekle, če se sam nima kaj jesti. Bila je tudi nekoliko slaboumna, balala se je ljudi. Prišla je torej domov k materi, pa med vojsko je malo jesti, od treh kilogramov moke, kolikor da približno vlada na osebo, je težko živeti. Poprej močna oseba je stradala in hirala ter slednjič umrla — na mrliško oglednem listu stoji zapisano: sušica, ljudje pa govore bolj po domače: lakota.

Edinega sina je mati dala učiti ključavničarskega. Kar si je prislužila, ko je na glavi nosila jajca in maslo v Trst, je plačala za sina, da bi se izučil in ji potem pomagal.

Izučil se je res, med tem je pa — ravno, da je dokončal nauk — izbruhnila vojska in moral je na fronto.

Mati je prosila, da bi se ji priznala vzdrževalna. Prošnja je bila odbita, češ, da ni sin vzdrževal matere, nego mati sina.

Naziranje komisije je bilo vsekakor napačno, in neugodno v smislu postave. Ne gre, kdo je bil rževatelj pred vojsko, ampak kdo je moralni vzdrževatelj ob casu, ko je doučnik pri vojakihi.

Pred vojsko je mati vzdrževala sina, ker takrat je bila sama dela zmožna, a sin ni mogel nič zaslužiti. Sedaj je sin v položaju, da bi lahko vzdrževal mater, a mati ni dela zmožna. Torej je on vzdrževatelj, dasiravno vsled poklica ne more vzdrževati in ravno zato ga mora odškodovati vlada. Gospodje so pa bili drugačnih nazorov in pritožbe ni bilo nobene.

Ženska je prišla na stroške občine, a občina sama ni producent in ni mogla dati živeža. Plačala je iz občinske blagajne one kilograme moke, katere je dala vladi. Več ni mogla in tudi ni bila dolžna storiti. Saj ima sina pri vojakihi, pa naj jo vzdržuje vlada.

Ženska je zbolela, dobila je jetiko, po domače lakoto in teklo n je iz nog, istotako je zbolel otrok, in mu je teklo iz nog, a poslednja hči je ležala v blegu na smrt bolna.

Med tem smo se dve leti pravdali za vzdrževalnino ter delali vedno nove prošnje. Slednjič se je po čudnem naključju vendar le posrečilo dobiti vzdrževalnino.

Mati je pregledovala obleko, katero ji je poslal sin, predno je odšel k vojakom. V obleki najde zašito tismo in nekaj denarja. V pismu jo tolaži in obeta, da bo vojska trajala samo nekaj mesecev, a potem se pa zopet vrne in bo popolnoma za njo skrbel. Denar je bil pa prvi denar, katerega je prislužil kot ključavničarski pomočnik.

To se je priložilo novi prošnji in na tej podlagi se je ženi priznala vzdrževalnina.

Denar je prišel nekaj dni pred njeno smrtjo. Rabi ga ni mogla več. Žena, ki je stregla v zadnjih dneh, ga je prinesla župniku:

Z ogromnimi silami je Nemčija dne 16. julija navalila na četverosporazumove armade med rekama Aisno in Marne. Nemški naval je bil naravnost strahovit. Nemcem se je posrečilo predreti prve sovražne obrambne črte in udreti v druge, da posrečilo se jim je celo prodreti do reke Marne in se celo poslati velike dele svojih armad v noči od 17. na 18. julija na južni breg reke Marne. Toda zgodilo se je nekaj, česar Hindenburg ni pričakoval. Vrhovni poveljnik četverosporazumovih čet, francoski general Foch, čegar zmožnosti kot vojskovodja nikakor ne gre podcenjevati, je hipno zbral rezervno armado 71 divizij, med temi 300.000 mož ameriških čet ter začel od vseh strani pritiskati na nemške čete, ki so se nahajale na južnem bregu reke Marne. Hindenburgu ni preostajalo ničesar drugega, kakor umakniti v noči od 19. na 20. julija svoje čete z južnega brega na severni breg reke Marne. O izgubah na obeh straneh molčijo poročila, da so pa bila ogromna, je jasno kot beli dan.

Nizozemski listi pišejo, da je v tej nemški veleofenzivi in četverosporazumovi protiofenzivi padlo na obeh straneh na stotine mož in vsa poročila soglašajo, da v svetovni zgodovini ni znane bitke, ki bi bila zahtevala več človeških žrtev, kakor ravno sedanja nemška veleofenziva in četverosporazumova protiofenziva ob Aisni in Marni.

Kar je bil za Avstrijo umik ob Piavi, je zdaj nemški umik ob Marni, toda z razliko, da so naše čete prisilile k umiku naravne in vremenske sile, ne pa sovražno orožje, dočim je vladalo ves čas borbe ob Marni krajšno vreme in je le premoč četverosporazumovih čet ter spretnost vrhovnega poveljstva četverosporazumovih armad prisilila Hindenburga k umiku ob Marni — kljub najlepšemu vremenu. Angliška, francoska in ameriška poročila soglašajo, da prinese ta teden odločitev na zapadnem (francoskem) bojišču.

Govornika Jugoslovanskega kluba v drž. zboru.

V proračunski razpravi zadnjega tedna sta govorila poslanca Jugoslov. kluba dr. Verstovšek in dr. Smolaka.

Dr. Verstovšek je imel velepomemben govor, ki je bil temveč vrednosti, ker so govorniki poslušali zastopniki vseh nemških strank. Žal, da ne moremo objaviti celotnega govora, ker bi nam gotovo tudi cenzura ne priustila. Cel govor je bil huda obtožnica Seidlerjevega ministrstva in vsenemških nacionalnih kričarjev. Vlada je kriva neznesnega položaja, ker se ne bavi z mirovnim vprašanjem. Vsi narodi, vsi sloji ljudstva zahtevajo le mir in le samo mir. Toda vlada je dosedaj storila za mir le to, kar se ji je dovolilo iz Berlina. Druga obtožba je bila naperjena proti vladi radi slabe prehrane in preskrbe ljudstva.

Nadalje ožigosa dr. Verstovšek brezbriznost ministrov, ki lepo sedijo v velikih dunajskih palačah. V vseh državah se že vršijo posvetovanja o pripravih za bodočo gospodarstvo, samo v Avstriji se nikdo izmed vlade ne zmeni za bodočnost našega gospodarstva. Vlada ne utegne se baviti s temi velevažnimi življenjskimi potrebščinami, ker tuhta le na povelje vsenemških krogov dan na dan, kako bi tlačila slovenske narode, zlasti Jugoslovane. To je tudi njeno edino delo v teh resnih časih. Govornik opisuje preganjanja iz letošnjega leta, označi postopanje vlade nasproti Slovincem in biča ukrep glede avdičence Stajerčijancev. Nato dokaže na podlagi člankov v

Ta denar sem našla pri ranji. Vzemite ga in berite za njo maše za mir njene duše. Nič pride in smela v življenju, naj ima vsaj po smrti večni mir.

Dr. L. L.

Ozdravljen pretepač.

Cesar Frano ni maral častnikov, ki so iskali svoje časti v tem, da so se izkazovali v dvobojih — take je pošiljal cesar brez vsakega usmiljenja ven na kmete. Usoda je doletela mladega pretepača, člena zelo ugledne hiše. Moral je na granico v Ogušlin. Prišel je zvečer v majhno gnezdo in se je vse del v krčmo, ki pač ni bila podobna dunajskim gostilnam. Sedi tako in pase v sobi svojo jezo. V drugem kotu krčme je sedel star gospod od vojaščine, svdo janko je imel kar odpeto, kadil je iz velike pipe, pil iz bokala in bulil v svečo.

Mladi gospod si je mislil: Aha, to bo moj novi stotnik.

Gnan od svoje pretepaške nрави, se je podal z naglimi koraki k staremu in mu stresel vznak zahtevanja pepel svoje smolke na plečo.

Nato se je vrnil na svoj prostor, kakor da ni bil razžaljen nikogar. A tudi stari stotnik, Mladi se je nasmejal, češ: Pačel sem rajši v krasno četo! Kakš možel!

Stari pa je kmalu, kmalu mi takrat pila. Nato je in se prišel potuliti in zaspati, pila v sobi, in mladi. Obrnil je glavo in stotnik spet na glavo.

nemških listih in na podlagi govorov na raznih vse-nemških Volkstagih „domoljubje“ naših vsepomcev in nemških tiskarjev ter dokazuje o dejstvu, odkod je izvirala ginja proti našemu ljubemu cesarju in cesarici. Ti dokazi so osupnili nemške zastopnike, da so se kar penili jeze in dasiravno so trije nemški govorniki Marckhl, Barbo in Malik se pečali z Verstovškovim govorom, si niso upali izpodbijati navedenih dejstev. Dr. Verstovšek so čestitali na tem govoru zastopniki vsenemških strank.

Drugi jugoslovanski govornik je obravnaval naše jugoslovansko vprašanje in dokazal na podlagi zgodovinskih dogodkov, da so Slovence, Hrvate in Srbe na jugu smatrali vedno kot eno pleme in kot tako pleme mora biti celotno v Jugoslaviji. Posebno je vzbudilo pozornost njegovo izvajanje o Slovincih. Govornik kot dalmatinski Hrvat povdarja, da se bodo Hrvati in Srbi branili do zadnjega moža, če bi katerakoli vlada hotela odcepiti Slovence od Hrvatov in Srbov. Slovenci so na jugu med narodi vokalni, ki imajo vse najboljše lastnosti in so najbolj nadarjeni in zmožni. Zaradi tega ne morejo Hrvati nikdar privoliti, da bi se izročili Slovinci — nemškemu žrelu! To tem manj, ker se ima ves jug od Boke do Balkana zahvaliti le Slovincem, da se ljudstvo zaveda, da je začelo samostojno misliti in ne odjenja od svoje zahteve po samostojni svobodni Jugoslaviji.

Vinski davek zopet straši.

Nemškonacionalni finančni minister Wimmer si je zmisllil, da bi bilo začetkom sedanjega državno-zborskega zasedanja prav umestno uvesti vinski davek. Misli si namreč s svojimi nemškonacionalnimi pajdaši, da bi bilo dobro uvesti ta visok davek, ker bi zadel najbolj Jugoslovane kot vinogradnike. Toda zmotili so se neprijatelji slovanskih vinogradnikov:

Zadeva ne gre tako gladko. Slovenski poslanci so dobili močno oporo v čeških, poljskih in socialdemokratskih zastopnikih in so že v četrtek, dne 18. t. m., preprečili razpravo o tem davku v finančnem odseku. Upamo, da se bo še ta teden — preprečila ta nakana vlade in s tem se bo tudi vsaj za nekaj časa zavlekel od vlade in Nemcev predlani vinski davek.

Nemški nacionalci, radikaleci, vsenemci in kakor se že sploh imenujejo vsi naši neprijatelji v nemškem taboru z nemškimi krščanskimi socialci vred, bi samo na ljubo vladi radi upeljali visok vinski davek. Kaj pomaga, če pošilja n. pr. gornjeradgonski Wratshko papirnate proteste okoli po svetu, poslanci Stajerčijancev: Markl, Malik, Barbo, Lučovnik in drugi pa že komaj čakajo, da bi z ogromnim novim davkom obremenili in s tem tudi ugonobili vinogradnika. Stajerčijanci, ki ste romali na Dunaj protestirati proti svobodni Jugoslaviji, le primite vaše nemške poslance za ušesa. Na ljubo Seidlerjevi nemškonacionalni vladi hočejo naprtili vinogradnikom velik davek, katerega se ne bi mogli menda nikdar več znebiti. Nemškim poslancom pač ni za svoje vplivce, ne za blagor vinogradnikov, ampak oni bi samo radi držali Seidlerjevo protislovansko vlado in ji z dovolitvijo novih davkov pomagali iz blata.

Nemčurji pa radi tega svojim poslancem že zamerili ne bodo. Saj sami tudi niso boljši. Kakor sami niso na Dunaju zinili besedice o potrebi miru, tako tudi njih poslanci ne bleknejo ne črke o miru. Ti ljudje hočejo, da se vojska Nemčiji na ljubo nadaljuje in zategadelj je tudi treba, da se ljudstvu še nalagaja nova bremena. Naši nemčurji pa so slepi,

Ta je skočil in vpil: „Gospod, vi se preveč predzate!“

„No, no“, ga je miril stari stotnik v slavni graničarski nemščini, „jaz sem mislil, on pride iz Dunaja in je moj nadporočnik. Jaz ubogi graničar sem se hotel naučiti nove manire, menil sem, ker mi je stresel pepel na glavo, da je to običajni pozdrav med častniki na Dunaju.“

Grof se je tresel jeze. Vzel je svečo raz mizo in potisnil graničarju v roko in žvenketal do druge stene. Od tam je pomiril in vpilnil s strelom luč kriče:

„Sedaj vidite, gospod stotnik, po čem je mast. Užalili ste me in jaz zahtevam, da se bijete takoj z menoj!“

„Rad, gospod brač“, je prižgal mirnodušno stari graničar svečo in jo potisnil grofu v roko, — „jaz se bom bil s vami, Ali vi ste že streljali, zdaj pridem jaz na vrsto. Dajte mi drugo pištolo in stojte mirno!“

Nerodno se je zibal stotnik z zifin, nerodno je maril, stara roka se je tresla.

Grof je prebledel in zakrčkal: „Ali gospodine stotnik, saj ne znate streljati!“

„Seveda ne znam“, je ustrašeno dožalžljivo stotnik, pa se hčnem manjati.“

Grof je sklenil z zifin in se zgrudil na strop. Stotnik je pljuskal svoj bukal in odšel.

Mladi se je jarkl svoj novo posteljo, pri se.

in ne vidijo in ne slišijo, ampak so tako zagamani v svojo nemškutarijo, da bi slavili tudi vsakega vse-nemškega hujšaka, ki bi jim zažgal hišo — če bi le kričal, da je velik nemški prerok.

Cvetke rekvizicije živine.

(Piše kmet iz mariborskega okraja.)

Živinorejci smo uboge pare. Fišerjevi nakupovalci delajo z nami kakor svinja s plevami. Gorje tistemu, ki se ne zna na ta ali drug način prikupiti obilastnim gospodom. Povsod sicer ni tako, a reveži, stokrat reveži smo tam, kjer pašuje kak naš neprijatelj kot nakupovalec. Ker nobena prošnja pri Fišerju, ne pri graški vnovčevalnici nič ne pomaga, sem primoran se obrniti potem časopisja do javnosti in okrajnega glavarstva da bodo videli, kako se postopa z nami slovenskimi kmeti.

Najprvo poglejmo, kako izgleda tisti instrument, ki se mu pravi „dvojna mera.“ Meni so vzeli zadnje vole in mi pustili samo 1 kravo, 1 teličko in 1 tele. Posestva imam nad 20 oralov. Sedaj le obdeluj, če moreš, svoje njive! A kaj to mar g. nadzorniku in njegovemu nakupovalcu! Moj sosed pa ima še vedno 12 glav ivine, čeravno mora za isto kupovati krmo. Kako se je pri njem zasukal oni čudni instrument, mi je in ostane uganka.

Drug slučaj: Uboga posestnica s posestvom okoli 18 oralov zemlje, ima moža na fronti. Vzeli so ji že oba para volov. Posestvo je hribovito. Obljubili so ji vprežno kravo. Sirota je bolj omejena, si ne ve sama nič pomagati. Ali mislite, da so ji dali obljubljeno kravo? Kaj še! Posmehujejo se ji, ko toži, da ne more obdelati posestva, ne pridelkov spraviti pod streho. Kaj bo rekel mož, ko bo našel ugonobljeno posestvo? Druga žena, vdova, ki zna jezike bolj rabiti, pa je dobila za stare vole celo lepe in mlade voličke, dasiravno jih ne rabi tako nujno. Če pa pride revež se pritožiti ali prositi k nadzorniku, pa se ga kratkoma zavrne. Odkrito povedano: Za uboge ljudi ima pravica zavezave oči.

Poznam prijatelja v sosedni občini, ki se je pisмено obrnil do nekega poslanca. Ko je nakupovalec to zvedel, je rekel: Ker si se pritožil, boš moral dati svoje vole, sicer bi ti bili pa ostali. Torej se prositi ali pritožiti se ne smemo, ker se s tem čuti jo nekateri nemški gospodje užaljene!

In potem, poglejte na dan prevzemanja živine na sejmšče v Mariboru, v Rače, v Bistrici ali na Pesnico! Cela tropa mesarjev, večinoma dobrorejenih nemčurjev, se vsuje in „kontrolira“ cenitev živine. Krik in vik ljudi, ki so neizmerno obogateli v vojnem času na račun kmetijskega ljudstva, se razlega daleč naokoli. Nesramne psovke, pravo mesarsko zabavljanje in zbadanje leti na nas. In ali mislite, da se kdo zavzame za nas, ki smo s težavo zredili živino? Kaj še! Tisti, ki bi nas morali braniti, sedijo pri mastni pečenci in litru sladkega vinca, kmet pa le čakaj cel dan pri svoji živini na dežju, maru ali pekočem solcu. To so razmere, da se Bogu smili! Vprašam: Okrajno glavarstvo, kje si, da mirno gledaš, kako se mestni bogataši in razni drugi trebušniki norčujejo iz kmetijskega ljudstva. Zahtevamo, da se tem krivičnim in kričečim razmeram pride v okom.

Naše potrpežljivosti bo prav kmalu konec!!

Krompir, seno in slama.

Na mnoga vprašanja glede zasege in cen sena, slame in krompirja objavljamo po uradnih določilih:

Z naredbo urada za ljudsko prehrano je določena zaplomba letošnjega krompirja. Zaplomba stopi takoj v veljavo in zadeva tudi zgodnji krompir. Urad določi času primerno, katere množine krompirja se imajo oddati za prehrano prebivalstva, čot in v industrijske svrhe. Kakor hitro je dosežena letna množina, preneha zaplomba. Kljub zaplombi se prepuusti kmetovalcem za prehrano svojcev, delavcev in uslužbencev potrebni krompir, krompir za seme in z določenimi omejitvami za človeško prehrano nesposobni krompir za krmo. Tudi se morejo navzlic zaplombi pod pogoji, katere je prehranjevalni urad že priobčil, sklepati pogodbe za prodajo krompirja. Za prevzetje zaplenjenega krompirja so poklicani samo nastavljeni vojnoprometnega zavoda. Oddaja krompirja je vezana na uporabljene izkaznice in se v mestih z nad 10.000 prebivalci dodeli določenim oddajalnicam. Najvišja cena pridelovalca za krompir, ki se odda do 1. julija prostovoljno, se določa na 100 K za meterski stot. Po preteku vsakih 12 dni se znižata cena za 16 K, tako da do dne 4. septembra v veljavi najvišja cena 20 K. V teh cenah je obsežna nagrada 5 K za meterski stot za prostovoljno oddajo. Ako se ne izvrši prostovoljna oddaja, se uporabi v naredbi dne 8. marca 1917 določena najvišja cena 13 K, ki se pri prisilnem odvzetju krompirja znižata za 20%, torej na 12 K.

Za seno in slamo morajo po odreditvi urada za ljudsko prehrano z dne 3. junija 1918, drž. zakl. št. 118, oddati potrebne Posredovalnice za krmo pod zaplombo sena in slame pridelovalca za vs. stot. in skladno določili oddajne komisije. Za svoje vrste vrst